Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 26. septembra 2024*

„Predhodno odločanje – Varstvo potrošnikov – Označevanje cen proizvodov – Direktiva 98/6/ES – Člen 6a – Oglaševanja znižanj cen – Pogoji – Pojem ‚prejšnja cena‘ – Obveznost določitve oglaševanega znižanja cene na podlagi prejšnje cene“

V zadevi C-330/23,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija) z odločbo z dne 19. maja 2023, ki je na Sodišče prispela 25. maja 2023, v postopku

Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV

proti

Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi N. Piçarra (poročevalec), predsednik senata, N. Jääskinen in M. Gavalec, sodnika,

generalna pravobranilka: L. Medina,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG C. Fürsen in A. Starcke, Rechtsanwälte,

– za češko vlado S. Šindelková, M. Smolek in J. Vláčil, agenti,

– za madžarsko vlado M. Z. Fehér in K. Szíjjártó, agenta,

– za nizozemsko vlado M. K. Bulterman in M. H. S. Gijzen, agentki,

– za poljsko vlado B. Majczyna, agent,

* Jezik postopka: nemščina.

– za finsko vlado H. Leppo, agentka,

– za norveško vlado F. Bergsjø in P. A. Tønnessen, agenta,

– za Evropsko komisijo B.-R. Killmann, P. Ondrůšek in N. Ruiz García, agenti,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 6a(1) in (2) Direktive 98/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998 o varstvu potrošnikov pri označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 4, str. 32), kot je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2019/2161 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 (UL 2019, L 328, str. 7) (v nadaljevanju: Direktiva 98/6).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV (združenje potrošnikov zvezne dežele Baden-Württemberg) (v nadaljevanju: združenje potrošnikov) in Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG (v nadaljevanju: družba Aldi) v zvezi z navedbami znižanja cen v oglasih, ki se nanašajo na prodajo živil.

Pravni okvir

Direktiva 98/6

3 V uvodnih izjavah 1, 2, 6, in 12 Direktive 98/6 je navedeno:

„(1) ker so pregledno delovanje trga in pravilne informacije koristne za varstvo potrošnikov ter zdravo konkurenco med podjetji in proizvodi;

(2) ker je treba potrošnikom zagotoviti visoko raven varstva; [Evropska] skupnost [bi morala] k temu prispevati s posebnimi ukrepi v podporo in dopolnitev politik držav članic za natančno, pregledno in nedvoumno obveščanje potrošnikov o cenah njim ponujenih proizvodov;

[…]

(6) ker obveznost označevanja prodajne cene in cene na enoto bistveno prispeva k boljšemu obveščanju potrošnikov, ker je to najenostavnejši način, da potrošniki optimalno ovrednotijo in primerjajo cene proizvodov ter se tako odločijo na podlagi enostavne primerjave;

[…]

(12) ureditev na ravni Skupnosti [lahko] omogoči enotno in pregledno obveščanje v korist vseh potrošnikov v okviru notranjega trga […]“.

4 Člen 1 te direktive določa:

„Namen te direktive je urediti označevanje prodajnih cen in cen na mersko enoto proizvodov, ki jih trgovci ponujajo potrošnikom, da bi se izboljšalo obveščanje potrošnikov in olajšala primerjava cen.“

5 Na podlagi člena 4(1) navedene direktive mora biti prodajna cena nedvoumna, lahko prepoznavna in čitljiva.

6 Člen 6a(1) in (2) iste direktive določa:

„1. Pri vsaki objavi znižane cene je navedena prejšnja cena, ki jo je trgovec uporabljal v določenem obdobju pred uporabo znižane cene.

2. Prejšnja cena pomeni najnižjo ceno, ki jo je trgovec uporabljal v obdobju, ki ni krajše od 30 dni pred uporabo znižane cene.“

7 Ta člen 6a je bil v Direktivo 98/6 vstavljen z Direktivo 2019/2161, v katere uvodni izjavi 1 je navedeno:

„V členu 169(1) in točki (a) člena 169(2) [PDEU] je določeno, da Unija prispeva k doseganju visoke ravni varstva potrošnikov z ukrepi, sprejetimi na podlagi člena 114 PDEU. V členu 38 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah […] je določeno, da politike Unije zagotavljajo visoko raven varstva potrošnikov.“

Direktiva 2005/29/ES

8 Člen 3 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL 2005, L 149, str. 22), naslovljen „Področje uporabe“, v odstavkih 1 in 4 določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za nepoštene poslovne prakse podjetij v razmerju do potrošnikov, kakor je določeno v členu 5, pred, med in po poslovni transakciji v zvezi z nekim izdelkom.

[…]

4. V primeru nasprotja med določbami te direktive in drugimi pravili Skupnosti, ki urejajo posebne vidike nepoštenih poslovnih praks, prevladajo slednja in se uporabljajo za te posebne vidike.“

Smernice iz leta 2021

9 Oddelek 2 obvestila Komisije, naslovljenega „Smernice glede razlage in uporabe člena 6a [Direktive 98/6]“ (UL 2021, C 526, str. 130, v nadaljevanju: Smernice iz leta 2021), se nanaša na „[navedbo] ‚prejšnje‘ cene“. Točka 2.1. tega oddelka, naslovljena „Splošna pravila“, določa:

„[…]

Za določitev ‚prejšnje‘ cene, razen za blago, zajeto med regulativne možnosti iz člena 6a, odstavki 3 do 5, [Direktive 98/6] države članice ne smejo določiti obdobja, ki je krajše od 30 dni. Namen tega vsaj 30-dnevnega referenčnega obdobja je preprečiti trgovcem, da bi manipulirali s cenami in prikazovali njihova lažna zniževanja, npr. da bi cene za kratek čas zvišali in jih pozneje znižali ter to predstavili kot (precej) znižano ceno, ki je zavajajoča za potrošnike. 30-dnevno obdobje za določitev referenčne ‚prejšnje‘ cene tako zagotavlja, da je referenčna cena resnična in ne le trženjsko orodje za to, da bi bilo zniževanje videti privlačnejše.

[…]

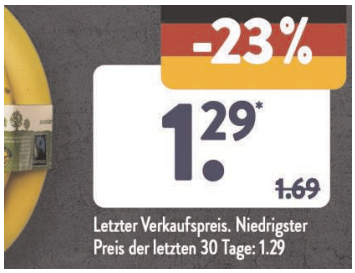
Skladno s tem je treba znižano ceno predstaviti tako, da se navedena ‚prejšnja‘ cena uporabi kot referenčna, tj. vsak naveden odstotek znižanja mora temeljiti na ‚prejšnji‘ ceni, kot je bila določena v skladu s členom 6a […]“.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

10 Aldi vsak teden pripravlja oglaševalske prospekte s ponudbami različnih hčerinskih družb skupine Aldi Süd (v nadaljevanju: skupina Aldi). Ti prospekti so prav tako na voljo na internetu.

11 V prospektu, ki je veljal v tednu od 17. do 22. oktobra 2022, je bilo med drugim oglaševano „super znižanje“ „svežih proizvodov po znižanih cenah“, med katerimi so bile „bio banane s certifikatom pravične trgovine na težo“ in „ananas s certifikatom Rainforest Alliance“. Cena vsakega od teh dveh proizvodov je bila navedena ob njuni fotografiji v obliki belega pravokotnika, v katerem sta bili navedeni dve različni ceni, in sicer v sredini navedba cene v velikem tisku (1,29 EUR za banane in 1,49 EUR za ananas), v spodnjem desnem kotu pa druga cena, ki je bila navedena v manjšem tisku in prečrtana (1,69 EUR za vsakega od obeh proizvodov). V primeru banan je bilo v pravokotniku v barvah nemške zastave, ki je delno prekrival pravokotnik z navedbo cene, natančneje določeno znižanje te cene v odstotkih. Podoben prekrivajoč pravokotnik je bil uporabljen za ponudbo v zvezi z ananasi, in sicer z navedbo „vrhunska cena“ („*Preis-Highlight*“). Pod vsakim od obeh belih pravokotnikov, ki sta se nanašala na ceno, je bilo navedeno to besedilo: „Zadnja prodajna cena. Najnižja cena v zadnjih 30 dneh“, ki mu je sledila še tretja navedba cene (1,29 EUR za banane in 1,39 EUR za ananas).

12 Natančneje, navedbe v zvezi s cenami teh banan in tega ananasa so bile za banane oziroma ananas prikazane tako:

(banane)

(ananas)

13 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je bila v trgovinah skupine Aldi cena za navedene banane z izjemo tedna od 19. do 24. septembra, v katerem je zanje veljala znižana cena 1,29 EUR/kg, od sredine septembra 2022 vseskozi 1,69 EUR/kg. Cena ananasa na enoto se je v obdobju petih tednov pred ponudbo, navedeno v prospektu, gibala med 1,39 in 1,79 EUR. Cena takoj pred začetkom te ponudbe je bila 1,69 EUR.

14 Združenje potrošnikov je menilo, da takšno oglaševanje škodi interesom potrošnikov in da je nepošteno, zato je pri Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija), ki je predložitveno sodišče, vložilo tožbo, s katero je predlagalo, naj družbi Aldi naloži, naj sama ali prek tretjega opusti oglaševanje potrošnikom prodaje živil z navajanjem znižanih cen v obliki odstotkov, če znižanje ni določeno na podlagi najnižje cene, ki se je v trgovinah skupine Aldi zaračunavala v 30 dneh pred uporabo takega znižanja. S tožbo združenja potrošnikov se prav tako predlaga, naj se družbi Aldi naloži, naj sama ali prek tretjega ne oglašuje znižanja cene živila kot „vrhunska cena“ z navajanjem višje cene od tiste, ki je veljala v trgovinah skupine Aldi v zadnjih 30 dneh.

15 Predložitveno sodišče meni, da je rešitev spora, o katerem odloča, odvisna od razlage člena 6a(1) in (2) Direktive 98/6, in navaja, da se ne strinja s stališčem združenja potrošnikov, v skladu s katerim mora biti podlaga za določitev znižanja cene, ponujenega potrošniku, „prejšnja cena“ v smislu tega člena 6a(2). Navedeno sodišče meni, da take razlage, čeprav izhaja iz Smernic iz leta 2021, ni mogoče izpeljati iz te direktive, v kateri naj bi bilo zgolj določeno, katere informacije je treba zagotoviti potrošnikom in kdaj je to treba storiti, ne bi pa naj bilo natančneje določeno, kako je treba te informacije zagotoviti.

16 Predložitveno sodišče navaja, da bi bilo treba – ker Direktiva 98/6 razen področja, za katerega se uporablja navedeni člen 6a, ne ureja posebnih vidikov posredovanja informacij – namesto tega presoditi, ali so bile zadevne informacije potrošnikom posredovane v skladu z upoštevnimi določbami Direktive 2005/29. Vendar priznava, da je v nekaterih primerih navedba odstotka znižanja cene, ki se ne nanaša na „prejšnjo ceno“ v smislu člena 6a(2) Direktive 98/6, nepoštena in je torej v nasprotju z Direktivo 2005/29. Enako bi lahko smiselno veljalo tudi za oglasna sporočila, ki promovirajo domnevno zelo ugodna znižanja cen.

17 V teh okoliščinah je Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je treba člen 6a(1) in (2) Direktive 98/6/ES razlagati tako, da se lahko odstotek, ki je naveden v objavi znižane cene, nanaša izključno na prejšnjo ceno v smislu člena 6a(2) te direktive?

2. Ali je treba člen 6a(1) in (2) Direktive 98/6/ES razlagati tako, da se morajo oglaševalski poudarki, s katerimi naj bi se poudarila cenovna ugodnost neke ponudbe (kot je na primer poimenovanje cene z izrazom ‚vrhunska cena'), če se uporabljajo v objavi znižane cene, nanašati na prejšnjo ceno v smislu člena 6a(2) te direktive?"

Vprašanji za predhodno odločanje

18 Predložitveno sodišče z vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 6a(1) in (2) Direktive 98/6 razlagati tako, da zahteva, da se znižanje cene proizvoda, ki ga trgovec oglašuje bodisi v odstotkih bodisi v obliki oglasne navedbe, kot je „vrhunska cena", s katero se želi poudariti cenovna ugodnost oglaševane cene, določi na podlagi „prejšnje cene" v smislu odstavka 2 tega člena.

19 V členu 6a(1) Direktive 98/6 je določeno, da je „[p]ri vsaki objavi znižane cene […] navedena prejšnja cena, ki jo je trgovec uporabljal v določenem obdobju pred uporabo znižane cene." Pojem „prejšnja cena" je v odstavku 2 tega člena opredeljen kot „najnižj[a] cen[a], ki jo je trgovec uporabljal v obdobju, ki ni krajše od 30 dni pred uporabo znižane cene."

20 Na prvem mestu, na podlagi samega besedila člena 6a(1) Direktive 98/6 res ni mogoče ugotoviti, ali je treba znižanje cene iz oglasa izračunati na podlagi „prejšnje cene", kot je opredeljena v odstavku 2 tega člena. Dejstvo pa je, da se izraz „znižanje" v vsakdanjem jeziku nanaša na zmanjšanje predhodno uporabljene cene.

21 Na drugem mestu, za določitev pomena in obsega določbe prava Unije jo je treba razlagati ne samo ob upoštevanju besedila te določbe, temveč med drugim tudi ob upoštevanju posebnih ciljev te določbe in ciljev, ki se uresničujejo z ureditvijo, katere del je navedena določba (glej v tem smislu sodbo z dne 22. junija 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Učinki odločbe o odstranitvi), C-719/19, EU:C:2021:506, točka 70).

22 V skladu s členom 1 Direktive 98/6 v povezavi z njeno uvodno izjavo 6 je cilj te direktive izboljšati obveščanje potrošnikov in olajšati primerjavo prodajnih cen proizvodov, ki jih trgovci ponujajo potrošnikom, tako, da se tem potrošnikom omogoči informirana odločitev. V uvodni izjavi 1 navedene direktive je poudarjen pomen preglednosti delovanja trga in pravilnih informacij za varstvo potrošnikov. V uvodni izjavi 12 Direktive 98/6 je pojasnjeno, da je njen cilj zagotoviti enotno in pregledno obveščanje v korist vseh potrošnikov v okviru notranjega trga. Poleg tega je iz člena 4(1) te direktive v povezavi z njeno uvodno izjavo 2 razvidno, da mora biti prodajna cena potrošnikom ponujenih proizvodov nedvoumna, lahko prepoznavna in čitljiva, da bi bila ta informacija natančna, pregledna in nedvoumna (glej v tem smislu sodbo z dne 29. junija 2023, Verband Sozialer Wettbewerb (Povratna embalaža), C-543/21, EU:C:2023:527, točka 25).

23 Poleg tega uvodna izjava 1 Direktive 2019/2161, s katero je bil v Direktivo 98/6 vstavljen člen 6a, izrecno napotuje na člen 38 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Z zadnjenavedeno določbo se skuša, tako kot s členom 169 PDEU, v politikah Unije zagotoviti visoka raven varstva potrošnikov (glej v tem smislu sodbo z dne 23. marca 2021, Airhelp, C-28/20, EU:C:2021:226, točka 49). Isti cilj je določen v uvodni izjavi 2 Direktive 98/6.

24 Razlaga člena 6a(1) Direktive 98/6, v skladu s katero bi v objavi znižanja cene zadostovalo navesti „prejšnjo ceno“ v smislu odstavka 2 tega člena, ne da bi bila ta cena dejanska podlaga za izračun takega znižanja, pa bi lahko – kot so zlasti madžarska, nizozemska in norveška vlada navedle v svojih pisnih stališčih – ogrozila te cilje in zlasti cilj izboljšanja obveščanja potrošnikov, ki zahteva, da morajo biti informacije o cenah in metodah izračuna oglaševanega znižanja nedvoumne.

25 Poleg tega je treba v zvezi s posebnimi cilji, ki se uresničujejo s členom 6a Direktive 98/6, navesti, da je namen člena 6a, kot je navedeno v Smernicah iz leta 2021 in kot so navedle češka in poljska vlada ter Komisija v svojih pisnih pripombah, preprečiti, da bi trgovci zavajali potrošnike tako, da bi pred oglaševanjem znižanja cene zvišali ceno, ki jo zaračunavajo, in s tem prikazovali lažna zniževanja cen.

26 Tako bi razlaga člena 6a(1) Direktive 98/6, v skladu s katero bi v oglaševanju znižanja cene zadostovalo navesti „prejšnjo ceno“ v smislu odstavka 2 tega člena zgolj v informativne namene, ne da bi bilo tako znižanje dejansko določeno na podlagi te cene, trgovcem omogočila, da z neupoštevanjem tega posebnega cilja zavajajo potrošnike z oglaševanji znižanja cen, ki ne bi bile resnične, kar je v nasprotju s samim ciljem tega člena 6a.

27 Iz tega sledi, da je treba za spoštovanje posebnega cilja člena 6a Direktive 98/6 in ciljev, ki se na splošno uresničujejo s to direktivo, člen 6a(1) in (2) te direktive razlagati tako, da je treba v oglasu, ki se nanaša na znižanje prodajne cene proizvoda, to znižanje določiti glede na „prejšnjo ceno“ tega proizvoda v smislu odstavka 2 tega člena. Iz tega izhaja, da prodajna cena izdelka, ki je v oglasu predstavljena kot znižana cena, v resnici ne more biti ista kot ta „prejšnja cena“ ali biti celo višja od nje.

28 Na tretjem mestu, ker člen 6a Direktive 98/6 posebej ureja vidike, povezane z navedbo prejšnje cene v objavi znižanja cene in z določitvijo te cene, je treba v odnosih med trgovci in potrošniki poslovno prakso presojati glede na to določbo, kot je razložena v točkah 24 in 27 te sodbe, ki vključuje prikazovanje znižanja cene zadevnega proizvoda, ki ni določeno na podlagi „prejšnje cene“ v smislu člena 6a(2) te direktive, in ne glede na določbe Direktive 2005/29, kot je razvidno iz člena 3(1) in (4) te direktive (glej v tem smislu sodbo z dne 7. julija 2016, Citroën Commerce, C-476/14, EU:C:2016:527, točke od 42 do 45).

29 Glede na zgoraj navedene razloge je treba na postavljeni vprašanji odgovoriti, da je treba člen 6a(1) in (2) Direktive 98/6 razlagati tako, da zahteva, da je treba znižanje cene proizvoda, ki ga trgovec oglašuje bodisi v odstotkih bodisi v obliki oglasne navedbe, s katero se želi poudariti ugodnost oglaševane cene, določiti na podlagi „prejšnje cene“ v smislu odstavka 2 tega člena.

Stroški

30 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) razsodilo:

Člen 6a(1) in (2) Direktive 98/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998 o varstvu potrošnikov pri označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 4, str. 32), kot je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2019/2161 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019,

je treba razlagati tako, da

zahteva, da je treba znižanje cene proizvoda, ki ga trgovec oglašuje bodisi v odstotkih bodisi v obliki oglasne navedbe, s katero se želi poudariti ugodnost oglaševane cene, določiti na podlagi „prejšnje cene“ v smislu odstavka 2 tega člena.

Podpisi